У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 451-2200 Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5537

РІК LXXVIII. No. 105. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 5-го ЧЕРВНЯ (JUNE) 1971 Ч. 105. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 4 червня 1971

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ЗАЯВИВ, що він волів би, щоб найближча Республіканська Номінаційна Конвенція відбулася в Сан Дієго в Каліфорнії. Досі зголосилися були як господарі для Республіканської Конвенції Чикаго, Сан Франсіско, Гюстон і Маямі Біч. Місто Сан Дієго зголосилося на господаря Конвенції на пропозицію Білого Дому, бо Президент бажає собі, щоб Конвенція була недалеко від його вакаційного Білого Дому в Сан Клементе. Демократи мають відбувати Конвенцію в Маямі Біч, недалеко Президентового дому в Кі Біскейн, але флорідське місто пропонує дати Конвенції тільки 400,000 долярів, а інші міста звичайно жертвують на партійні цілі з приводу Конвенції 800,000 долярів.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ПРАВИЛ відкинула республіканський внесок на збільшення суми видатків на телевізійні й радіові реклями під час виборчої кампанії в 1972 році. Минулого року президент Ніксон не підписав законопроєкту, згідно з яким кожна партія могла б видати на ці реклями найбільше 5.1 мільйона долярів. В 1968 році республіканці витратили були на радіову й телевізійну кампанію 12.7 мільйона. Тепер демократи пропонують гисоту цієї суми — 6.9 мільйона, а республіканці 9.7 мільйона.

37-РІЧНИЙ РОБІТНИЧИЙ ПОСЕРЕДНИК Хуан В. Корона, заарештований за вбивство в місцевості Юба Сиґі в Каліфорнії, заявив у суді, куди його привезли з в'язниці, що він не признається до вини. Корона був в товаристві адвоката, якого йому визначив суд. Досі знайдено тіла 24-ох замордованих осіб, яких мав вбити Корона, батько чотирьох дітей. Судовий урядовець Рой Дін Вайтекер дістав вже понад 300 листів із запитами про прізвища замордованих в каліфорнійському саді.

СТАРШІ ЛЮДИ ПРИГАДУЮТЬ СОБІ сенсацію, яка здивувала була цілий світ, бо заступник тоді всесильного Гітлера Рудольф Гесс 10 травня 1941 року вихвав був до Великої Британії. Гесс вихвав із летовища біля Мюнхену і причалив в Шотляндії. Про цю подію тепер появилися дві американські книжки. Дж. Бернард Гаттон видав книжку „Гесс. Людина та її місія". Автор твердить, що Гесс втік був до Англії з дозволу Гітлера, який перед атакою на СССР хотів порозуміттся з Великою Британією в справі володіння над Европою. Джеймс Даглес Гемілтон в книжці „Мотив місії" гадає, що Гітлер не знав про виїзд Гесса, який діяв під впливом свого професора Карла Гавсгофера, що мав вплив і на Гітлерів твір „Майн Кампф".

ФАХІВЦІ ДОРАДЖУЮТЬ БАТЬКАМ та виховникам звертати увагу на те, що деякі діти дуже вразливі під час кінцевих екзаменів, що відбуваються при кінці шкільного року, і тому деколи цим студентам не вдаються іспити, хоч вони дуже добре знають матеріял. Професори д-р Майкел Конвей і д-р Александер Ганн твердять, що одна третя тих, що „перепали" при здаві, зробили це тому, що були чуттєво збурені так, що не могли писати, дихати, а деколи навіть ходити.

У СВІТІ

МОСКОВСЬКІ ГАЗЕТИ „ПРАВДА" І „ІЗВЄСТІЯ" скритикували Уряд ЗСА за його намагання налагодити кращі зв'язки з арабським світом, зокрема з Єгиптом, і мирно полагодити конфлікт на Середньому Сході. В газетних статтях сказано, що ЗСА намагаються вбити клин між Єгиптом і Совєтським Союзом, хоча останнім часом американська дипломатія значно зменшила інтенсивність своєї праці в тому районі світу. Деякі західні дипломати припускають, що СССР буде намагатись за всяку ціну не допустити до покращання взаємин між ЗСА і Єгиптом.

НА ЗЇЗДІ МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ В ЖЕНЕВІ совєтський представник Іван Горошкін запротестував проти того, що на голову з'їзду обрано не члена якоїсь урядової делеґації, а звичайного представника-репрезентанта французької промисловости П'єра Валін-а. Міжнародна Організація Праці належить до інституцій ОН. Горошкін, виступаючи від імени „країн соціялістичного бльоку", крім Румунії, виявив тим острах, що до проводу Міжнародної Організації Праці можуть прийти звичайні діячі, а не контрольовані офіційні члени „державних делеґацій".

У НИЖНІЙ ПАЛАТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ В САЙГОНІ репрезентант Нгуєн Дак Дан домагався, щоб уряд Південного В'єтнаму допустив більшу кількість кандидатів у виборах. Щоб скріпити свою вимогу, він витягнув гранату й погрожував, що зірве сам себе, якщо прохання не буде виконане. Після гранати витягнув ще й пістоля, але сусідні представники врешті-решт вговорили нервового діяча. Сенат відкинув таку пропозицію.

АМЕРИКАНСЬКЕ ВІЙСЬКОВЕ КОМАНДУВАННЯ В ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ надрукувало понад 6 мільярдів листівок, що їх розкидають з літаків над територіями, захопленими ворогом. У листівках закликається північних в'єтнамців та вояків В'єтконгу переходити на бік законного уряду Південного В'єтнаму, а цивільне населення попереджається, щоб воно не втручалось у військові справи. Фахівці вважають, що такі листівки виконують дуже важливу ролю в психологічній війні з комуністичними інтервентами. Але в деяких місцях літаки скидають їх занадто багато, як це сталося над селом, де живе тільки 125 людей — там скинули майже 100 000 листівок.

ПРЕМ'ЄР ЄГИПТУ АНВАР ЕЛЬ-САДАТ ЗВІТУВАВ перед Народною Асамблеєю в Каїрі, що звалась раніше Національною Асамблеєю, про підписаний тиждень тому „договір дружби" між Єгиптом і СССР. Він підкреслив особливо важливе значення військової допомоги СССР, в тому й у „вишколюванні вояків, як користуватися модерною зброєю".

РЕЧНИКИ СВІТОВОЇ ЖИДІВСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ в ЗСА „Бнай Бріт" прибули до Риму і мали авдієнцію з Папою Павлом VI-им. Вони прохали його, щоб Ватикан виступив в обороні людських прав жидів у Совєтському Союзі. Папа Павло VI-ий прийняв делеґацію жидів дуже тепло, але нічого конкретного їм не пообіцяв.

НА НАРАДАХ ДЕРЖАВ ПІВНІЧНО - АТЛЯНТИЧСЬКОГО ПАКТУ генеральний секретар НАТО Манліо Брозіо сказав у Ліссабоні, що совєтська пропозиція про зменшення кількости військ в Европі вимагає „докладного дальшого вивчення." Брозіо сказав, що не може бути мови про зменшення кількости військ без взаємоконтролі.

Конгрес схвалив законопроєкт про об'єднання кількох добровільних аґенцій

Вашингтон. — 3-го червня Конгрес закінчив законодатну працю про об'єднання добровільних аґенцій в одну урядову аґенцію, що затиметься „Акція", коли Сенат більшістю 54-ох до 29-ох голосів схвалив внесений през. Р. М. Ніксоном законопроєкт про об'єднання таких аґенцій, як Корпус Миру, ВІСТА, Програма пенсіонованих старших добровольців та ще кількох інших аґенцій, які в більшості виникли були за президентур Дж. Ф. Кеннеді і Линдона Б. Джансона. Корпус Миру почав діяти за президентури Дж. Кеннеді, ВІСТА (Добровольці в Службі Америки) почала працювати за урядування президента Джансона. Проти цього об'єднання виступала опозиція, складена з ліберальних сенаторів. В імені опозиції виступав сенатор демократ з Ню Джерзі Гаррисон А. Віллімс. Об'єднана аґенція має почати діяти вже від 1-го липня, вона об'єднає понад 21,000 добровольців, її річний бюджет має становити коло 120 мільйонів долярів. Згідно зі становищем Уряду нова аґенція Акція вможливить кращу організацію праці тих усіх, що добровільно хочуть працювати для загального добра.

Ніксон пропонує давати 50,000 долярів родині вбитого поліциста

Вашингтон. — Президент Ніксон запропонував, щоб із державних фондів видавати по 50,000 долярів родині кожного поліциста, вбитого під час виконування служби. Про це повідомив головний прокуратор Джан Н. Мітчелл після конференції шефів поліції, що відбулася в Білому Домі, на якій був і директор Федерального Бюра Інвестиґацій Едгар Гувер. Проти урядової пропозиції виступив конгресмен Андрію Джекобс, демократ з Індіяни, який пригадав, що він в 1968 році вніс був законопроєкт, щоб вдова по вбитім поліцисті діставала пенсію у висоті 40 відсотків його платні, і щоб кожна дитина вбитого поліциста діставала по 15 відсотків платні свого батька. Уряд президента Ніксона був проти цього проєкту в 1969 році, кажучи, що це було б вмішуванням у права стейтів, а тепер сам Уряд вмішується в ці права, бо кожний стейт має якийсь свій закон в справі допомоги родинам вбитих у службі поліцистів. Та головний прокуратор одночасно повідомив, що Ніксон проти того, щоб схвалювати гострший закон про контролю над продажем ручної пальної зброї. Представники поліції домагаються заборони продавати револьвери, бо злочинці ручною пальною зброєю вбивають поліцистів. Уряд твердить, що треба випробувати закон про контролю зброї з 1968 року.

На сходах до шпиталю знайдено двоїх юнаків, які згинули від наркотиків

Ню Йорк. — На сходах шпиталю в Квінсі знайдено 16 річну дівчину Маргарет Голуб і 22 річного Фредеріка Крафта неживими, і пізніше стверджено, що вони померли внаслідок споживання героїни. Історія цих жертв наркотиків така: Хтось телефонував до шпиталю Ст. Джана на Квінсі в Ню Йорку о год. 4:30 по півночі і повідомляв, що треба негайно поспішити з допомогою двом молодим людям, які важко хворі. Повідомлено також і поліцію, але коли з'явилися на сходах шпитальна допомога і поліція, то можна було ствердити смерть обидвох жертв наркотиків. Виявилося, що брат 16 річної дівчини Маргарети 20 річний Пітер вмер від наркотиків три або чотири тижні тому. Інший її брат Джан був врятований від смерти яка грозила від спожиття забагато героїни. Фредерік Крафт був заарештований три тижні тому за продаж героїни. Повищий випадок показує, як цілі родини гинуть від наркотиків.

Чіле зміцнює співпрацю з бльоком комуністичних країн

У Москві перебуває делеґація з південно-американської країни Чіле, на чолі з міністром внутрішніх справ Клодоміро Алмейдою, прихильником співпраці з СССР та іншими країнами „соціялістичної с п і в д р у ж н о с т и". Хоча міністер внутрішніх справ не є міністром торгівлі, однак Алмейда займається назовні тільки економічними справами. Він попрохав технічної допомоги від СССР для Чіле, має підписати торговельний договір між Чіле і СССР, що вже існував раніше, але тепер виганає. Після розмови з Косигіним, Алмейда повідомив, що „ми хочемо підтримувати зв'язки з Радою Економічної Взаємодопомоги, КОМЕКОН-ом". До КОМЕКОН-у входять СССР та країни-сателіти, отже Чіле під керівництвом президента-марксиста д-ра Аленде буде першою вільною дотепер країною, яка налагодить торговельні відносини з тією організацією. КОМЕКОН створений з ініціятиви СССР у противагу Вільному Загально-европейському Ринку.

Д-р Орест Попович віце-першуном двох шахових клюбів

Ню Йорк. — Змагаючися рівночасно у фінальних турнірах за фінальне першості двох нюйоркських шахових клюбів Менгеттен і Маршала д-р Попович здобув друге місце в обох цих престижевих чемпіонатах. В клюбі Менгеттен, що вважається безконкуренційно найсильнішим в ЗСА, український майстер провадив впродовж цілого турніру, здобуваючи після восьми кругів максимальну перевагу точок 7:1. Нажаль, дві із цих здобутих точок були уневажнені, коли два шахісти переможені д-ром Поповичем виступили з турніру. В додатку, під кінець турніру таки далося в знаки перевтомлення спричинене чотиримісячною боротьбою в двох тяжких турнірах, і в останній рунді д-р Попович зійшов на друге місце з кінцевим вислідом 7.5:4.5. (Першуном став відомий майстер Форситтайн 8.5 : 3.5).

В клюбі Маршала, що вважається другим щодо сили в Ню Йорку і в ЗСА, д-р Попович здобув віце-чемпіонат вислідом 8.5 : 2.5 (це вже другий віце-чемпіонат д-ра Поповича в клюбі Маршала — перший здобув він в 1965 р.) Нормально таке відношення точок вистарчало б для першого місця, але тяжко дорівняти феноменальному вислідові переможця (10 : 1), що його осягнув молодий сеньйор-майстер і міжнародний репрезентант ЗСА, Солтис.

Оба чемпіонати цих чоловних клюбів ЗСА відбулися системою кожний з кожним, при чому більшість учасників були майстрами. Щоб бути допущеним до фіналу в Клюбі Менгеттен, шахісти не-майстри мусять успішно перейти через два вибіркові турніри, а майстри звичайно через один. Д-р О. Попович був допущений просто до фіналу з огляду на здобуте ним третє місце у минулорічному чемпіонаті. В клюбі Маршала лише немайстри мусять перейти через один кваліфікаційний турнір перед фіналом.

Ганой відмовляється прийняти тринадцять своїх військовополонених

Париж. — Представник Північного В'єтнаму повідомив у Парижі, що його уряд скасував усі попередні домовлення про переброання хворих і покалічених військовополонених з Південного В'єтнаму, бо лише 13 із 570 осіб зголосились до репатріяції. Таке повідомлення було зроблене в той час, коли 13 північно-в'єтнамських полонених-поворотців уже були в морі, випливши з Данангу в Південному В'єтнамі в напрямку 17-ої паралелі, де в морі мала відбутись передача тих людей з корабля на корабель Північного В'єтнаму. Офіційна північно-в'єтнамська пресова агенція сповістила, що незабаром вона подасть своє „виявлення" в цій справі. Комуністична північно-в'єтнамська пропаганда і офіційні представники Ганою на конференції в Парижі продовжують обвинувачувати уряд ЗСА „і маріонетковий режим у Сайгоні", нібито вони зловмисне все зробили так, щоб із 570 військовополонених забажали повернутись додому лише 13 осіб. Однак представник Сайгону в Парижі сказав, що його уряд поступав згідно з рішенням Женевської Конвенції, в якій сказано, що коли б між полоненими знайшовся бодай один поворотець додому — його треба репатріювати.

Понад 2 000 людей померли від холери в Індії, пошесть поширюється

Ню Делі. — З урядових індуських кіл повідомляють, що в таборах бенгальських втікачів із Східного Пакістану за один тиждень померли 2 000 людей від холери і що та епідемія поширюється. Неофіційні джерела подають значно вищі цифри смертності серед втікачів із Східного Пакістану, де недавно точились бої і переслідували бенгальці масово втікали на індуську територію. Вважають, що за останні місяці на територію Індії перейшли кругло чотири мільйони бенгальців, уникаючи переслідувань п а кістанської армії, яка від березня ц. р. провадить боротьбу проти національного бенгальського руху за незалежність. Міністер здоров'я Індії повідомив, що можна очікувати дуже високої смертности в таборах біженців, аж до 40-50-000 осіб вже через кілька днів. Індія прохає уряди всіх країн, щоб негайно прислали допомогу медикаментами, харчами тощо. Маси бенгальських втікачів заливають їхні тісні й брудні тимчасові табори поблизу кордону з Пакістаном і посуваються вглиб Індії, на місто Калькуту, що нараховує всім мільйонів жителів. Припускають, що яких 50-000 бенгальських втікачів уже опинилися в Калькуті.

В Москві відбулася урочиста інтронізація патріярха Пімена з участю дипломатів, в тому числі й кардинала Віллебрандса

Москва. — В середу 3-го червня ц. р. тут у Богоявленському соборі відбулася інтронізація новопроголошеного „Патріярха Московського і всея Руси" Пімена. Відбулася інтронізація серед незвичайної пишноти і майже середньовічного блеску — золота риз й ікон, дорогоцінного каміння і безлічі світел. В урочистості взяло участь яких 5 000 осіб, в тому числі сотки церковних достойників із закордону, між ними президент Кипру архиєпископ Макаріос. Після закінчення церемоній нового патріярха вітали закордонні дипломати, між ними репрезентант Папи Павла VI кардинал Ян Віллебрандс і генеральний секретар Світової Ради Церков д-р Юджін Кэрсон Блейк. Під час прийняття, що відбулося опісля в одному з московських готелів, патріярх Пімен дякував усім за участь, підтверджував льояльність і співпрацю очолюваної ним „Русской Православной Церкви" із совєтським режимом і таврував „агресію З'єдинених Стейтів Америки" в Індокитаю.

Патріярх Пімен

Повідомляють, що Новотного поновили в членстві компартії

Прага. — За одержаними тут інформаціями з комуністичних кіл, Антонін Новотни, колишній провідник чехословацької компартії і президент Чехо-Словацької Республіки, який був виключений із компартії в травні 1968 року в час проводжування А. Дубчеком реформ за організування сталінських монстрпроцесів в 1950-их роках, тепер реґабілітований і прийнятий знову в члени Комуністичної партії Чехо-Словаччини. Мало статися це у висліді компромісу, досягнутого під час останнього з'їзду цієї партії між помірковиними і крайніми елементами в її проводі. Крайні добивалися поставлення під суд Александра Дубчека і його послідовників за їхні „контрреволюційні дії". Поміркованi вимагали покарання Новотного. Після довгих дебат крайні елементи мали погодитися на те, щоб не влаштовувати показових судових процесів проти Дубчека в заміну за поновлення Новотного в членстві компартії. Антонін Новотни, який має тепер 68 років, був сталінським диктатором над Чехо-Словаччиною, почавши від 1953 року аж до січня 1968 року. Потвердження повідомлень про цього роду компроміс з боку урядових чинників поки що немає.

Українці в Англії відзначають 50-ліття відновлення УАПЦеркви

Лондон. — З благословення Митрополита Української Автокефальної Православної Церкви Владики Мстислава (Скрипника), Архиєпископа Київського і Переяславського, Генеральне Церковне Управління УАПЦеркви у Великій Британії проголосило 1971 рік Ювілейним Роком Першого Всеукраїнського Собору Відродження УАПЦеркви в 1921 році. В Ноттінгамі відбулася нарада Генерального Церковного Управління, на якій вибрано Діловий Комітет святкувань, що його очолив о. протопресв. С. Богатирець. До Почесного Комітету запрошено Митрополита УАПЦеркви Мстислава, Владику Єпископа Львівського і Чернівецького Ореста та Адміністратора Головного Церковного Управління УАПЦеркви о. протопресвітера С. Молчанівського.

Урочистості відзначування Золотого Ювілею УАПЦеркви відбудуться 20 червня 1971 р. в Лондоні, як і в інших містах, також восени. До Лондону з цієї нагоди прибуває Митрополит УАПЦеркви Владика Мстислав, якого урочисто зустрінуть о 10.30 ранку 20 червня біля Англіканської церкви св. Андрія, Голборн Серкл, у Лондон Сіті. Того дня буде відслужена Свята Літургія, а по полудні відбудеться зустріч і мистецька частина свята. Ювілейний Комітет звернувся з закликом до українців, надрукованому також в паризькому тижневику „Українське Слово" з 9 травня, в якому сказано: „Дим заклинаємо всіх вірних Української Автокефальної Православної Церкви та всі суспільно-громадські Організації взяти участь у відзначенні і вшануванні цієї історичної дати в житті УАПЦеркви, яка служить Богові й Українському Народові."

11-го липня посвятять площу під православну церкву на „Верховині"

Глен Спей, Н. Й. — Будівельний Комітет української православної церкви св. апостолів Петра і Павла на Оселі УРС „Верховина" повідомив, що посвячення площі під ту церкву відбудеться у неділю 11-го липня. Тепер розчищається ґрунт, провадяться відповідні виміри тощо. Це буде урочистість не лише для українців православного віровизнання, а й українців інших віровизнань. На будову церкви св. апостолів Петра й Павла присилають пожертви також українці-католики, про що на сторінках „Народної Волі" з 27-го травня повідомляв А. Манойло з рамени Будівельного Комітету. Також одна пані римо - католицького віровизнання прислала минулого тижня чек на 30 долярів. Кам'яна п'ятибанна церква буде збудована за проєктом маляри Надії Сомко в стилі змодернізованого козацького барокко. Її прообразом певною мірою є воздвигнена в часах гетьмана Богдана Хмельницького церква св. Апостолів Петра й Павла в Новгород - Сіверському. На 1000 розісланих Будівельним Комітетом закликів - п р о х а н ь про пожертви на будову церкви відгукнулись дотепер майже 300 осіб. Знаменно, що будова нової православної церкви відбувається саме в 50-ліття створення національної святині — Української Автокефальної Православної Церкви.

В Торонті відбувся Загальний З'їзд Підгасчан

Торонто (В.П.Х.) — У суботу і неділю, 29 і 30 травня 1971 р., в авдиторії парафії св. Петра і Павла в Скарборо, біля Торонта, відбувся Перший Загальний З'їзд Підгасчан. У З'їзді, його ділових нарадах, концерті, бенкеті та Підгаєцьких Вечерницях взяло участь 600 учасників — підгасчан із Канади, ЗСА та інших країн. Після вступної молитви, що її провів парох о. М. Набережний, діловими нарадами проводила Президія у складі: інж. Василь Колодчин — голова, (Дітройт), інж. Аполінарій Осадца (Ню Йорк) і п. Микола Бартків (Торонто) — заступники; д-р Зиновій Стельмах і інж. Петро Саляк — секретарі.

Із звітування членів Головного Підготовчого Комітету, зокрема організац. реф. Василя Папіжа виходить, що в окремі осередки на терені Канади, ЗСА, Англії, Німеччини та інших країн поселення, яких є разом 19, зорганізовано около 1.000 родин підгасчан. Зібрано чимало матеріялів до збірника „Підгасччина" та понад 5 тисяч дол. на його фонд. Редакційна Колеґія почала працю над деякими матеріялами. У висліді нарад обрано Головний Комітет Підгасчан з осідком у Дітройті, ЗСА. Комітет очолив інж. Василь Колодчин. Склад Редакційної Колеґії збірника одобрено так, як був оформлений 19-го вересня 1970 р., а відтак доповнено на її засіданнях. Схваленням постанов З'їзду закінчено ділові наради.

Концертом проводив Ярослав Сена. Його програму виконали: Олег Хміль — тенор, Дітройт; Ярослав Щур — баритон, Вінніпеґ, при акомп...

(Закінчення на стор. 3-ій)

Інж. Андрій Роман Файгель — громадський і пластовий діяч помер у Торонті

Торонто. — В середу 2-го червня ц. р. тут помер ненадійно від розриву серця відомий громадський і пластовий діяч інж. Андрій Роман Файгель. Народжений 12 грудня 1903 р. в с. Новиця, Калуського повіту, сл. п. інж. Андрій Роман Файгель закінчив агротехнічні студії в Сільсько-Господарській Академії в Дублянах к. Львова і згодом працював, як агроном і кооператор в системі „Сільського Господаря", займаючи в 1937-1938 рр. становище голови Надзірної Ради Окружного Союзу Кооператив у Сокалі і в 1938-1939 рр. голови Філії Т-ва „Сільський Господар" в Радехові і члена Надз. Ради кооперативи „Вовна" у Львові. В 1941-1942 роках був референтом сільсько-господарського шкільництва при Українськім Центральнім Комітеті в Генеральній Губернії і в 1942-1944 рр. керівником Аґрономічного Відділу при Хліборобській Палаті у Львові. З юнацьких років був активним пластуном, членом куреня „Лісові Чорти" і працю в Пласті продовжував, переїхавши на еміграцію в Німеччину і з 1950 р. до Канади. Похорон сл. п. сен. Андрія Романа Файгеля відбувся в суботу 5 червня ц. р. з похоронного заведення Кардинал при вул. Аннет 92 до української католицької церкви св. о. Миколая при вул. Квін і згодом на цвинтар Арк Лови у Торонті. Покійний осиротив близьку і дальшу родину в Україні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Загроза ігноранції

У вільному суспільстві немає, мабуть, більшої загрози від тієї, що її створює ігноранція: непоінформованість, невігластво, неуцтво. Цю преважливу справу обговорює відомий коментатор Дейвід Лоренс у цьоготижневому виданні журналу „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт". Свою турботу він відносить головно до молодшої ґенерації, яка бунтується проти „естаблішменту" чи „системи", мавши тільки дуже мало, або й жадного поняття про її функціонування з одного боку, а з другого боку не протиставить тому естаблішментові жадної іншої системи, яка мала б „голову і ноги". Самі тільки кличі, часто відірвані і навіть суперечні, ще далеко не творять системи. При цьому висловлює здивування, як мало дбають про ці справи учителі в школах, чи суспільність взагалі.

Справу комплікує ще факт, що в Америці кожний другий рік вибирається всіх членів Палати Репрезентантів та одну третю частину сенаторів. Очевидно, що кожному кандидатові залежить на перемозі, залежить на голосах, і він старається їх дістати часом „за всяку ціну", здобуваючи собі популярність не так засадами і принципами, як виявом симпатій до якогось „руху", що може не мати жадного глузду, але може здобути йому потрібні для виборчої перемоги голоси.

Щоб зарадити лихові ігноранції, відповідальні мужі з обох політичних партій створили спільно Інститут Тефта в справах Уряду і цей інститут влаштовує спеціяльні семінарі в багатьох стейтах, намагаючись бодай зменшити, якщо вже не усунути цю загрозу ігноранції.

Справу такої ж або ще й більшої загрози ігноранції можна добачити і в нашій українській громаді. Ця загроза тим більша, що ми не тільки нічого не робимо в тому напрямку, щоб її усунути, але про це й цілком не дбаємо. Ми не говоримо собі правди ввічі, правди, що базована на перевірених фактах, а не на наших власних міркуваннях. Чи не найбільші проблеми в цьому відношенні мають редакції наших газет. Усі ми свідомі, що може бути багато поглядів на одну чи другу справу, можуть бути різні інтерпретації, але правда є одна. Як же до неї дійти, як навіть перед пресою задержується в таємниці документи і факти, про які нарід повинен бути інформований негайно.

Загроза ігноранції всюди однаково велика і небезпечна. Її мусить поборювати та поступово ліквідувати вся суспільність. Біблійна засада: „Пізнайте правду, а правда визволить вас" — сьогодні більше на часі, ніж будь-коли досі.

Новий московський патріярх

Обрання чи точніше проголошення дотеперішнього митрополита Крутіцького і Коломенського Пімена „Патріярхом Московським і всея Руси" викликало досить широке зацікавлення не так в Совєтському Союзі, де про це були короткі повідомлення і то тільки в деяких урядових, а не партійних пресових органах, як в усьому світі, поза кордонами СССР. Ця подія привернула увагу світової опінії особливо тим, що відбулася вона в Совєтському Союзі, партійно - комуністичний режим якого визнає релігію за „опіюм для народу" і намагається викоренити „релігійні пережитки й забобони" з допомогою усіх доступних йому, колись адміністративних, сьогодні „лагідніших" пропаґандивних засобів.

Прихід Пімена на пост Московського патріярха, обрання якого відбулося не тільки волею церковного собору, але й волею кремлівської партійної верхівки, ніяких змін в ставленні Московського патріярхату до України й українців православного віровизнання не викличе. Не лише за своїми офіційними назвами „Патріярх Московський і всея Руси" і „Русская Православная Церков", але й за своїм характером і спрямуванням очолювана патріярхом Піменом Церква є цілком російською організацією і на українських землях під її юрисдикцією вона є тільки допоміжним чинником і знаряддям здійснюваної режимом русифікації. Факт, що новий патріярх Пімен був колись навіть Балтським єпископом і мав свій осідок в українській Одесі, ніякого впливу на політику патріярхату мати не буде. Також і в суперльояльному ставленні до режиму новий патріярх продовжуватиме в усьому традиції померлого минулого року патріярха Алексея. Якщо ж іде про православних українців за кордоном СССР, то й тут патріярх Пімен продовжуватиме започатковані вже давніше намагання „об'єднати" їх в одній „Русскій Православній Церкві", а з другого боку розбивати єдність Українського Православія і його непідчинених Москві Церков.

К. Крупський

РІВНОВАГА СИЛ ПЕРЕД ЗАГРОЗОЮ

Понад десять років тому, коли до Денверу в Колорадо „загостили" совєтські т. зв. „аґрарники", то на летовищі в Денвері зустріли тих совєтських представників енергійним масовим протестом, в якому брали участь не тільки американські українці, але й також родовиті американці та представники інших етнічних груп.

Пару тижнів тому, коли прибула до Денверу група совєтських знавців атомової ділянки, щоб оглянути будову споруди, в якій використовуватимуть атомову енергію, то тим разом нікому й до голови не приходило, щоб протестувати проти відвідувачів, серед яких, очевидно, як і серед аґрарників, понад десять років тому, не бракувало енкаведистів, завданням яких було не тільки берегти неенкаведистів у своїй групі, але також робити відповідні „спостереження". Відвідувачі не бажали собі зустрічі з пресою і їхнє бажання було виконане.

Зрозуміло, що така гостина, та ще й для совєтських знавців атомового діла, була не до подумання десять років тому.

А ось ще інша „чудасія": Лондонський „Таймс", стверджуючи, що Совєтський Союз осягнув паритет з Америкою в потузі ядерної зброї, рішив запросити визначних світових знавців, щоб висловилися про те, чи нова рівновага сил у світі є більше загрозливою для світового миру. В серії статтей на цю тему беруть участь: бувший американський амбасадор в Москві — Аверелл Гаррімаи, редактор впливового щоденника в Каїро „Ал-Аграм" — Мугамад Гейкал, бувший британський міністер оборони — Деніс Гілі, бувший французький прем'єр К. де Мюрвіль, бувший німецький міністер оборони Йозеф Штравс, бувший голова ізраїльської розвідки Хаїм Герцоґ і член редакторського складу московської газети „Ізвєстія" — Владімір Осипов.

Першу із серії (сімох) статтей за лондонським „Таймсом" надрукував „Ню Йорк Таймс" (а за ним багато американських щоденників) статтю В. Осипова п. н. „Цезарові легіони відійшли, нові сили в „поході".

Зрозуміло, що Осипов типово по-большевицькому використав нагоду для пропаґанди. На вступі статті він каже, що не легковажить собі мілітарної потуги, яку очолює Вашинґтон, але на Заході також вже існує ясне поняття про спроможність Совєтського Союзу обстояти за собою і у вийняткових умовинах обстояти своїх союзників. Тому ніхто не сміє легковажити собі його армій та ядерно - балістичних арсеналів.

Осипов признає „чесно", що його вдарило незрушиме почуття людей на Заході в їхню самоправедливість і правильність Заходу. Коли на Середземному або Індійському морях появляються совєтські кораблі, то ті люди уважають це за „зростаючу совєтську загрозу", але тих людей не турбує те, що ЗСА для власної дискреції утримують в Південно - східній Азії більшу армію, як та, з якою Наполеон наступав на Москву.

„Який міжнародний авторитет і коли дав Америці і Британії виключне право посилати їхні кораблі там, де тільки вони захочуть. І який авторитет позбавив Совєтський Союз цього права?" — запитує Осипов, а далі каже: „Ми не віримо в „воєннокорабельну дипломатію". Ми не маємо „зловісних інтенцій" на океанах світу, але подобається те вам чи ні, вкінці ми мусимо знати те, що діється кругом нас. На це маємо право і будемо використовувати його".

„Приблизно те саме можна сказати про совєтську доставу модерної зброї арабським країнам, — продовжує Осипов. Зрозуміло, що ми не доставляли б зброї, якби Ізраїль виконав резолюцію Ради Безпеки при ОН чис. 242, яка потверджує принцип про те, що агресора не треба винагороджувати".

Не маємо заміру наводити більше думок Осипова з його названої статті, в якій він робить більше закидів Ізраїлеві і Заходові, а радше Америці. Постає питання: де лежить причина згаданих на початку цієї статті відвідин совєтських атомових знавців і того, що сьогодні американській пресі немов не вистачає опінії власних кореспондентів і та преса послуговується тим, чого десять років тому напевно була б не допустила на свої сторінки.

Частину відповіді на це питання знаходимо у статті „Зміни і зміни в американсько - совєтських взаєминах", надрукованій у відомому квартальнику „Форейн Афферс" з квітня 1971 року. Автором статті є визначний американський професор політичних наук та історії Ганс Й. Морґентау. Проф. Морґентау стверджує, що американська реакція на совєтську міждержавну політику скаче зі скрайности в скрайність, і то як на довшу, так і на коротшу мету. В часі війни Сталін став для американців добрячим „дядьком Джовом", а вже від 1947 р. Кремль замінився на головну квартиру всякого зла, а 27-го серпня 1970 р. „Ню Йорк Таймс" повідомив з Сан Клемент, що „авторитетні джерела з Білого Дому заявили, що ЗСА на спілку з Совєтським Союзом приготовляються створити мирові збройні сили для встановлення і вдержування миру на Середньому Сході..."

Ось такі то суперечності дезорієнтують широкі круги суспільства, яке губиться в осуді цих політичних подій, бо не всилі слідкувати та сприймати такі драстичні зміни.

Сміло можемо твердити, що ті зміни роблять ще біль-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Роман Купчинський

СОТНИК УСС МИРОН ЛУЦЬКИЙ

Спомин у 10-ліття смерти

Десять років... Для малого — як п'ятдесят, для середущого — як десять, для старого — як два, а найвище три.

Десять років минуло в березні 1971 р., як зійшов з цього світу сотн. УСС Мирон Луцький, знаменитий вояк австрійської і української армій, визначний громадянин, чесна людина і добрий друг. Зійшов зі світу не в своїм родиннім маєтку Янчині б. Перемишлян у Галичині, не в своїм ріднім краю, а далеко за морем — у Канаді. Залишив свою дружину Любов з Карановичів, свого молодшого брата Володимира і його родину, своїх сестер і їхні родини. А крім них — товаришів по зброї, співробітників у громадській праці та людей, які його знали і цінили.

Мирон Луцький...

Встають передо мною образи минулого, почавши від 1916 року...

Село Тудинка над Ценівкою, допливом Стрипи. Засніжені поля, а за Ценівкою, на сході, російські війська. В Тудинці, виселений з цивільного населення, полк УСС...

Одного дня з'явився в Тудинці четар 41 австрійського полку (Чернівецького) і зайшов на квартиру „Артистичної Горстки" (Іван Іванець, Теофіль Мойсейович, Лесь Новіна Розлуцький, Лев Гец, Лев Лепкий, Василь Воробець, Роман Купчинський, Михайло Гайворонський). Користаючи з часового спокою, „Артистична Горстка" продовжувала там свою мистецьку діяльність. Хлопці малювали, писали, компонували пісні, фотографували. 41 полк прийшов на фронт над Ценівку, а Мирон Луцький використав це і навідався до нас. Цікавився образами, піснями і фотографіями та провів з нами кілька годин. Від тоді залишився в моїй пам'яті: приємний, чемний, інтелігентний, цікавий в розмові.

Минуло з того часу два роки. Австро - Угорщина розлетілася, українці проголосили самостійність східньої Галичини, почалися бої за Львів, а далі вибухла українсько - польська війна.

Третього вересня 1918 р. приїхав я з моєю сотнею під Львів з-під Хотина. Вивагонувався в Посухові і бачу — підходить до нас поручник в австрійській уніформі, жовті вилоги, на грудях багато медалів, а на першому місці „Кронен-Орден", одне з найвищих військових відзначень в австро-угорській армії. Приглядаюся до старшини — Мирон Луцький! Пізнав він і мене. Щиро привіталися. Питаю, звідки він тут узявся. Прийшов зі Львова, з цитаделі. Прилучився до відділу сотн. УСС Осипа Букшованого і став його адьютантом. Відділ обсадив цитаделю, а його вислав Букшований по інші частини УСС, що приїздили під Львів. Але ми зараз не пішли. Зробили спершу з іншими двома сотнями наступ на головний двірець і Стрийський парк і аж після невдачі, на другий день, помаршували до Львова, а там розділились на різні позиції.

Після відвороту зі Львова сотн. Букшований став командантом н о в оствореної бригади УСС, а Луцький — шефом штабу. Відтоді були ми з Мироном Луцьким разом аж до розвалу Української Галицької Армії. Після того розвіялись хто куди. Я опинився в 1920 р. в Кам'янці Подільськім. Там ген. Мирон Тарнавський дістав від сотн. Володимира Бемка підводу, бо задумав переїхати нею через Галичину на Закарпаття. Поїхав з ним його син - підросток, я і мій брат, хор. УСС, Богдан.

Але не заїхали ми далеко. В селі під Рогатином застукала нас вночі на квартирі польська поліція, заарештувала і завезла до Рогатина. Там генералового сина звільнили, а нас через Львів повезли до табору полонених у Тухолі на Помор'ї. Коли ми приїхали, нас запровадили до польської команди табору, за якої півгодини увели за дроти, де на таборовій площі стояли в рядах виструнчені галицькі старшини і вояки на привітання свого генерала. До генерала підійшов командант — хто? — Мирон Луцький! Засалютував і здав звіт. Генерал, хоч не в уніформі і в якімсь старім кашкеті, але віддав салют і пішов з Луцьким поміж рядами вояків. На хвилину здавалося, що це не табір полонених, а звичайний військовий перегляд, там, у вільній Україні. З того часу ми зажили за дротами. Мирон Луцький був внутрішнім командантом полонених. Він увесь час щиро опікувався генералом, ходив часто в його справах до польської команди і часто зазнав прикрощів, як і за клопоти полонених старшин та стрільців. Але не здавався і поляки шанували його.

Після кількох місяців нас поодиноко випустили з табору і кожний поїхав у Галичину. Мирон Луцький вернувся до свого маєтку в Янчині і там зразу включився в громадське життя: мав постійний зв'язок з б. українськими військовиками, був членом хору „Бандурист" та їздив з ним з концертами (мав гарний теноровий голос) і був довший час головою „Сільського Господаря". Коли в 1939 р. ринула на Галичину большевицька армія, застукала його разом з дружиною в Янчині. Одного дня він і його дружина з'явилися у Львові. Мали з собою пару валіз і кілька клунків. То все, що могли потайки вивезти з Янчина. Їхали, під німців. Побажав я їм всього доброго в тій небезпечній виправі і сердечно попрощав їх. Бог дав, що щасливо проїхали границю. Знайшлися, хоч не у вільному, але все таки у вільнішому світі.

В 1941 р. німецько - большевицька війна вможливила Луцьким поворот до Янчина. Пізніше економічна праця в Києві, а там знову відворот, виїзд до Німеччини, переселенчі табори, а після пару років виїзд за океан, до Торонта в Канаді.

В Канаді праця, яка трапилася. Важко було, здоров'я нидiло... Все таки брав живу участь в товариствах і організаціях, у першу чергу — військових.

В березні 1961 р. сотник Мирон Луцький попрощався з цим світом.

Залишив за собою глибокий смуток і щирий жаль не тільки рідних — дружини, брата, сестер і сестрінок, але й товаришів зброї, співробітників і громадян.

Нехай ці слова будуть сердешньою грудкою на могилу незабутнього Мирона Луцького!

Леонід Полтава

ТРАВНЕВИЙ З'ЇЗД АКТОРІВ

(2)

У творчій праці живих живуть і ті, які вже відійшли з цього світу. Доки існує український театр — не помре його жадний актор, не загине й українське слово та наша національна культура у всіх її проявах. І на цей з'їзд прибули не тільки актриси та актори, а й драматурги, представники вокального та музичного мистецтва, працівники кіна й телевізії, театральні адміністратори, декоратори, рецензенти, всі, що сукупно творять великий і значний загін української культури на північноамериканськ о м у континенті. До Почесної Президії з'їзду були запрошені о. Степан Столярчук із Канади, редактор „Народної Волі" В. Верган і, як драматург, Леонід Полтава. До Комісій були вибрані: Верифікаційної — пп. Юрій Кононів, М. Івасівка, В. Сердюк; Номінаційної — Валя Калин - Магмет, Ірина Лаврівська, Ом. Урбанський, М. Кавка і голова Комісії Володимир Карп'як; до Резолюційної — о. С. Столярчук, Є. Курило, п. Стерпак.

Ділові наради з'їзду були дійсно діловими, хоча мало чим нагадували шабльоновий перебіг. Короткими хвилюючими спогадами поділився, наприклад, актор „Заграви" Р. Тимчук; актор Євген Курило розповів про постання ОМУС-у 25 років тому, сказавши, що на першому з'їзді в Авгсбурґу в 1946 році були 48 осіб, а тепер беруть участь майже 100 діячів. Третій і останній з'їзд ОМУС-у відбувся в Зах. Німеччині в 1948 році, а тепер відбувається ось цей четвертий, який в історію українського театру за кордоном напевно ввійде, як Весняний З'їзд — повний надій, горіння та конкретних плянів. Для продовження тяглости існування ОМУС-у були відчитані протоколи поредніх з'їздів. І знову: у 3-му з'їзді брали участь у Німеччині 90 працівників української сцени, а в цьому, Весняному в Америці — 105, дарма, що 21 особа не змогли прибути з різних оправданих причин (чимало через фінансові міркування, бо лише прилетіти десь із далекого Заходу коштує майже те саме, що прилетіти з Европи). У дискусії брали участь пп. Хабурський, оперовий соліст І. Гош, Є. Курило, С. Крижанівський, В. Шашаровський, співачка з Міннеаполісу п-і Оксана Бринь, Я. Пінот - Рудакевич, Ю. Кононів та ін.

(Продовження буде)

З НАШИХ БУДНІВ

ЛІКАР-ЧАРІВНИК

В одному мішаному товаристві, такому, що складалося з лікарів і пацієнтів, звернули мені увагу, що в Старому Краю були не тільки лікарі-чудотворці, як покійний д-р М. Панчишин у Львові, але й були лікарі-чарівники, як покійний д-р В. Кобільник, один з основників етнографічного музею „Бойківщина" в Самборі. Цим я не хотів би сказати, що тільки одна-єдина бойківська земля може гордитися таким, сказати б, чарівником у докторському халаті. Було їх, мабуть, чимало і на Гуцулії — в країні чарів та тіней забутих предків. Мій добрий приятель з табору „Орлик", д-р Іван Подюк, „надворний" лікар Василя Стефаника, міг би багато цікавого про це сказати чи написати..

Д-р В. Кобільник, як мене поінформовано, в 20-30 роках мав свою ординацію в Самборі і вславився широко між народом, передусім тим, що їздив до пацієнтів власним автомобілем, що було в ті часи доволі рідкісна штука в нашій Галиції, — навіть серед пп. докторів! Доктор Кобільник розбивався своїм „Фіятом" по найбільш затурканих і відлеглих бойківських селах, де дідько добраніч каже, ніс лікарську поміч простому народові, — як же часто даремно, а попри це збирав до багажника старовинні церковні книги, ікони та всяку іншу етнографію для „свого" музею.

В цьому місці треба власне підкреслити, що доктор Кобільник видумав характерний спосіб лікування наших селян, спосіб, що межував просто з чаклунством або з чорною магією... Він, наприклад, з багатющого досвіду знав, як важко переконати ґаздиню, щоб зарізала і зварила курку своєму ґазді, що лежав, облитий смертним потом, звалений на постіль запаленням легенів. Авторитету і знання лікаря не вистачало в таких випадках, — тут треба було вдатися за допомогою до ... магії.

— Господинонько, — говорить тоді д-р Кобільник, — ваш господар важко знеміг, не добре з ним, словом — погано. Та міг би його трохи підрятувати теплий росолик з курки, але не з будь-якої курки і не з такої, що здихає! Ви мусите до схід-сонця зарізати чорну курку, але перед тим треба вам обійти з нею три рази довкола хати і прочитати „Царю Небесний, Утішителю"... Пам'ятайте: тільки чорна курка може врятувати його від смерти, більш нічого!

Діставши таку „рецепту", господинонька, розуміється, чимчикувала на друге село купувати чорну курку, якщо не мала такої власної або не пощастило спіймати на грядці сусідської. Світ чарів-заклинань та іншої демонології міцно ще тоді жевів у душі народній, серед бойких нащадків білих хорватів, яких у сиву давнину приєднав Володимир Великий до Київської Держави, вертаючись з походу на Ляхів.. Та це вже, вибачте, тема етнографічної розвідки до регіонального збірника „Бойківщина" абощо.

Ікер

Лука Луців

ВАСИЛЬ СТЕФАНИК У КРИТИЦІ

(17)

Те саме треба сказати і про ту новелю, яку М. Рудницький надрукував у книжці „Ненаписані новелі", зміст якої нібито мав оповідати Стефаник про „ревнивого ґазду Дмитра Кащука", хоч автор „Синів" ні в одному своєму творі не заторкував проблеми невірности в подружжі. („Непередбачені зустрічі", ст. 202).

Л. Граничка (нар. 1895) видав у Львові в 1937 р. розвідку „Василь Стефаник. Літературна критика й дійсність" (52 ст.). Це була відбитка з трьох чисел „Вістника", в якій були такі розділи: „В. Стефаник у літературній-критиці", „Стефаників світ" і „Стефаникове слово".

Автор прийшов до таких висновків у своїй праці:

1. Наша критика однобічно дивилася на твори Стефаника. Перші твори письменника могли б сяктак оправдати думку, що автор „Синьої книжечки" маляр чорного смутку, та цілість його творчости заперечує це твердження. Як ми чули — це заперечували перші польські критики й І. Франко. Проти песимізму рішуче протестував і сам автор, пишучи В. Дорошенкові, що „ніколи не подарує йому того, що зробив його поетом трупа — „умираючого села". В. Стефаник вірив, що критики, які прийдуть, назвуть його „здоров'ям України" (Твори, Київ 1964, ст. 471).

2. Стефаників світ — якнайтісніше зв'язаний з особистим життям поета. Цей „світ" територіяльно обмежений до покутського села Русова, та він одночасно є мініятюрою життя всього українського селянства та українського народу. Це видко в таких творах ,як „Марія" і „Сини", де русівський мікрокосмос стався всеукраїнським макрокосмосом. Так дивилися на творчість Стефаника М. Івченко, Д. Донцов, О. Грицай та інші.

Ідею землі спочатку бачимо в тому „горбі" Івана Дідуха та в „своїй ниві", в тій „жінці" землі, що про неї мріє безземельний Яків у сні на чужому лані: „ґрунт, то спосіб до всего, як твій є". А в „Марії" іде бій вже не за „горб" і не за нивку. „В місті зійшлося їх сила, паничі і прості хлопці. Хоругви й прапори шелестіли над ними і гримів спів про Україну" . . . „Два сини Марії пішли до охітників (УСС)". Також і герой „Синів" Андрій заявляє батькові, що йде „воювати за Україну . . . землю нашу іде від ворога відбирати".

3. Стефаникові селяни борються „як камінні" проти руїнників свого „достатку". Вони не вагаються ставати на прю з Богом, коли бачать несправедливість на світі. Суворі закони в цьому „світі". Хто шкодить своїм, хто помагає ворогам, — того нищать селяни; так знищила стара Вережиха рідну доньку Катерину, яка служила москалям, так гірко покутує Марта зі своїм чоловіком за те тільки, що не хотячи, спалили рідне село („Гріх").

Землю треба „зубами" тримати, щоб не рвалася нитка поміж вчора, сьогодні і завтра — це дальша ідея в Стефаниковій творчості.

4. Підсовєтські критики роблять із Стефаника та його героїв атеїстів, що є повною неправдою. Герої в творах письменника у хвилях екстази своїх змагань за „свій рихт" не можуть зрозуміти, чому Бог їм не помагає, чому не нищить їхніх кривдників. Та всі вони ніде й ніколи не заперечують існування Бога: доказ Максим із „Синів", який після богохульства — молиться . . .

5. Стефаникове слово — адекватне до тих високих ідей, до того „світу", про який розповідають твори Стефаника. Тут тематика здетермінувала мову героїв, які мусять говорити своєю говіркою. Письменник вживав говірки, щоб збільшити силу мовного вислову. Де це можливе, автор вживає літературної мови — в ремарках і в коротких пейсажах.

Стефаник здобув досі в нашій літературі рекорд лаконізму. Його 72 новелі вміщені на 233-ох сторінках, отже пересічно це тристорінкові твори. Дальша прикмета його писань — це драматизація, що проявляється в монологах і діялогах. Велика частина його творів пройнята таким ліризмом, який змушує читачів щирими сльозами реаґувати на долю героїв.

6. Л. Граничка в 1937 році підкреслював той курйоз, що між письменниками, які мали впливати на Стефаника, знаходимо прізвища таких різних темпераментами авторів, як М. Горький, Гліб Успенський, Вергарн, Мопассан, Пшибишевський, Оркан, Ґарборґ, Понтоппідан.

В творчості В. Стефаника була 15-річна перерва (від 1901-1916). Немає в світі постійно чинних вулканів. Стефаникова творчість вибухала, як лява з вулкану. Свідки стверджують, що письменник після написання деяких творів був так духово й фізично втомлений, що виглядав старшим на кілька років. Та прийшла перша світова війна, яка принесла українській землі такі глибокі потрясення, що Стефаникова творча снага знов вубухнула й викинула з себе „Марію", „Синів" та інші твори, які гідно зайняли місце поруч „Камінного хреста", „Кленових листків" та „Палія".

І ці післявоєнні твори підтверджують думку Івана Франка про те, що Василь Стефаник „найбільший артист, який появився у нас від часу Шевченка".

(Далі буде).

Небувале свячення у катедрі Непорочного Зачаття у Філядельфії

Мені пощастило дістати карту вступу на Консекрацію о.о. прелатів І. Стаха і В. Лостена, вчасно прибувши до катедри, я добре зробила, бо опісля не впускали навіть цих, що мали запрошення. Катедру почали заповняти люди і я помітила відсутність чільних філядельфійських громадян з першої еміграції.

В 10-тій год. увійшли монахині і священики, Кардинал Круль в асисті латинського духовенства, наші прелати і єпископи: стемфордський Иосиф, чикагівський Ярослав і словацький Дутка. Вони ішли поволі і віталися зі знайомими. Я поглянула на єпископа Иосифа, який колись був улюбленим парохом церкви св. Миколая у Філядельфії, і запитала: „Ексцеленціє чому ви нас до цього довели?" Єпископ Иосиф пристанув, наче пригадував давню парафіянку, сумно подивився, і не сказавши нічого відійшов. Побачивши священиків зраділа, бо завважила, тільки деяких з наших „старо-краєвих". І зідхнула з полегшою: „Господи, дяка Тобі, що вони не тут.

Почалася Служба Божа і на превелике здивування вірних, замість „Многоліття" поплило гаряче „Боже вислухай благання" і то не з хорів, а зі заду церкви. Хор патріярхальників заглушив церковний хор, який скоро перестав співати, а його заступили монахині і жінки, під диригентурою священика. Однак і їх не було чути, бо безперервні молитви і співи цих, що прийшли до церкви, щоб заперечити незаконне свячення єпископів заглушували все. Релігійні пісні переплітались з молитвами, а під час читання буллі і замість „Многая літа" о.о. номінатам і Митрополитові гриміло „Вічная пам'ять" на „актіос", яке проголошував Митрополит під час свячення, а що означає „гідний" ми кричали „негідний, негідний, негідний". Є церковний закон, коли одна особа крикне „анактіос" свячення є не важливі. А це кричало кілька сотень, як подала філядельфійська американська преса.

У цім безперервнім співі і молитві не було чути ані одного слова Богослуження. Ми й не помітили, як біля престола опорожніло, а Митрополит, Владики і священство вийшли бічними дверима. Ми не бачили, щоб хтось приступав до св. Причастя, тому думаємо, що святу Літургію перервано.

Опісля люди почали опускати катедру. І на диво ми не чули з їхніх уст слів лайки, ані зневаги. Вони були заскочені й здивовані, бо багато з них бачило, як ці, які так завзято перешкоджали в церемонії висвячення, співаючи „Боже вислухай благання" гірко плакали.

Ірена Ванчицька

Філяд. 26 травня 1971 р.

В Торонті відбувся Загальний З'їзд Підгаєчан

(Закінчення зі стор. 1-ої)

паніяменті Зені Кушпети, Торонто; Христя Макогін, Клівленд, Ансамблі Школи Національних Танків Ярослава Заварихина, Торонто та квартету Бандурист. „Пролiски", Дітройт. Також промовляв „М-гр Шило".

Бенкетом проводив д-р Осип Бойко. Гість З'їзду Кир Ізидор Борецький, Єпископ Торонта, у своєму слові пояснив причини відсутности на З'їзді Їх Блаженства Верховного Архиєпископа і Кардинала Кир Иосифа Сліпого, участь якого була запляновано раніше. У відповідь вислано телеграму, в якій виявлено вірність Підгаєчан Українській Католицькій Помісній Церкві та активну участь у змаганні за завершення її патріярхальним устроєм з першим патріярхом Блаженнішим Иосифом Сліпим. Спонтанним аплявзом учасники З'їзду прийняли вістку про Почесний Протекторат Кир Ізидора над Комітетом Підгаєчан. В дальшому зачитано привіти від: СКВУ, міністра громадянства Канади Івана Яремка, мейора Торонта Вілляма Денісона, осередків Підгаєчан в Англії — о. д-р А. Михальський і інші, Німеччина — інж. Г. Комаринський, Комісій Регіональних Комітетів при УВАН і НТШ, низки центральних регіональних комітетів та визначніших підгаєчан. Наприкінці вручено понад 20 грамот будівничим видавничого фонду збірника „Підгаєччина". Вечером відбулися „Підгаєцькі Вечерниці", що ними проводив д-р М. Задойний.

В неділю, після Служби Божої, що її відслужив о. Юліян Фіцалович, З'їзд прибрав форму родинно-товариської зустрічі. Промовляли: о. М. Набережний, парох, д-р Олекса Яворський, п. Микола Бартків, голова Комітету Підгаєчан у Торонті. Інж. Василь Колодчин виголосив коротке „Слово на дорогу". Грімке „Не пора, не пора" пронеслося на закінчення З'їзду, а на закриття о. Набережний провів „Богородице Діво".

НОВИЙ БАКАЛЯВР У ДРУКАРНІ „СВОБОДИ"

Роман Ференцевич

У вівторок, 1-го червня, працівники друкарні „Свободи" із своїм форманом Анатолем Домарацьким у проводі гостили полудневою перекускою та обдарували українською друкарською машинкою свого довголітнього співпрацівника і попереднього формана Романа Ференцевича з нагоди закінчення ним університетських студій та одержання диплому бакалявра гуманістичних наук в коледжі св. Петра в Джерзі Сіті. Новий бакалявр, Роман Ференцевич, почав свої студії після відбуття військової служби вісім років тому і продовжував їх тільки у вечірніх годинах, не перериваючи своєї нормальної праці в друкарні „Свободи". Диплом бакалявра одержав з англійської мови і літератури та бизнесової адміністрації. Диплом одержав під час врочистої церемонії в неділю, 30-го травня.

Відкрили Музей Олени Кульчицької

У будинку, де жила і працювала видатний мистець пензля Олена Кульчицька в 1938-67 роках, відкрито Художньо-Меморіяльний Музей Олени Кульчицької, в не зазначеному в „Культурі і Житті" з 30-го травня місті — очевидно у Львові. Виставлено її 80 картин та особисті речі, також мольберт й ін. До експозиції музею ввійшла і особиста бібліотека малярки, килими, зіткані за її ескізами, меблі, що були виготовлені за її проєктами, скатертини, доріжки тощо ,виготовлені її руками. Вся творчість Олени Кульчицької свідчить про її глибокий зв'язок з українським народним мистецтвом. У Музеї є також верстат для одержання відбитків, на якому Олена Кульчицька розмножувала свої відомі дереворити. Газета не подала також назви вулиці й числа будинку, де відкрився той Музей.

УКРАЇНСЬКЕ ТЕАТРАЛЬНЕ ТОВАРИСТВО

У Києві відбувся Пленум Українського Театрального Товариства, що його очолює акторка-пенсіонерка Н. Ужвій. До членства в тому Товаристві входять лише 4 000 осіб. Учасники Пленуму обговорили „завдання в світлі рішень 24 З'їзду КПСС", писала „Культура і Життя" з 30 травня. Доповідав про стан театральної справи і культури в Україні Ф. Верещагін та ін.

„ТРАВІЯТА" У ВОРОШИЛОВГРАДІ

Дев'ять разів пройшла при постійно переповненій залі опера Верді „Травіята" у м. Ворошиловграді. Поставили оперу професори і студенти Ворошиловградської обласної Філярмонії. Серед виконавців ролей — майже самі російські прізвища. Київські газети з кінця травня не інформували, якою мовою була показана опера, лише згадували, що на її покази „не треба було організувати глядачів, вони самі валом валили."

Рефлексії з мистецької виставки Ждана Ласовського

Зараз таки при вході на залю, на індивідуальну виставку Ждана Ласовського, влаштовану нюйоркським Об'єднанням Мистців Українців Америки, кидалась вам у вічі альхемічна, — а проте, лагідна кольоричність найрізнородніших відтинків його малювання, викликуючи рефлексії. В тих не зовсім об'ємистих творах, видно було намагання артиста дати свій власний підхід до творення малярської візії, творити індивідуальну гру барвистої гами, в більшості, без точнішого означення теми, що викликувала в глядача враження, яке вже його власна інтелігенція і фантазія мали за завдання доповняти й уточнювати. З цієї то причини малюнки його і без заголовків: їх підбирає собі, по своїй уподобі глядач.

Можна ствердити, що Ждан Ласовський не тільки наполегливо працює, він розвивається, робить поступ, росте. Передусім, облишаючи якийсь, неясний, проте трохи не катаклістичний песимізм першої його виставки, ви з радістю зустрінете тут куди більше цінування життя - буття в автора, а то і познаки оптимізму, як у накольоруванні, так і натяку - тематиці. Бо ось хочби обрамування його видів на картинах (постаті — маси, будівлі — міста, море — стихія, тощо), в багатьох випадках темно - чорні, однак самі переливи барв ніжно - веселкові. Виставлені речі виконані індійським тушем, що й надає виставці одностайної стилевости.

Ждан завзято і пляново шукає шляхів для свого мистецького вияву. Він у своїх пошуках має неоцінену допомогу в особі досвідченого маляра — батька, Володимира Ласовського. І на цьому ж можна оперти твердження, що Ждан руководячись порадами і критичними заввагами „рідного фахівця", не попаде на манівці в своїх молодечих мистецьких пошукуваннях, а йтиме правильними дорогами, аж поки не знайде в мистецтві — своє власне „я". Тим більше, коли його індивідуальність вміщається між двома полюсами муз, малярства і поезії, що нею — так оригінально — задебютував він на цій же саме виставі, — пів-малярським і пів-поетичним молодечим твором: „На щоглах уявлень".

Теодор Тегрн-Юськів

КРАЙОВА РАДА МИРЯН

і

ТОВАРИСТВО ЗА ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКЦЕРКВИ В ЗСА

СКЛИКАЄ

в суботу, 19-го червня 1971 року в Ню Йорку, Н. Й.

Велика заля Українського Народнього Дому

142 Друга Авеню

З'ЇЗД МИРЯН

СПРАВИ:

- Права Помісної УКЦеркви та становище Ватикану
- Підсумки нашої спільної боротьби за самоуправу
- Єдність і мир УКЦеркви в діяспорі

ЩО ДАЛІ?

МАСОВОЮ УЧАСТЮ ЗАМАНІФЕСТУЙМО ВІДДАНІСТЬ СВОЇЙ ЦЕРКВІ!

ПОЧАТОК ГОДИНА 9:00 РАНО

КРАЙОВА УПРАВА Т-ВА ЗА ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКЦЕРКВИ в ЗСА — КРАЙОВА РАДА МИРЯН

ЩИРОСЕРДЕЧНУ ПОДЯКУ СКЛАДАЄМО ДОРОГОМУ

Д-рові АНДРІЄВІ ЛЕМІЩЦІ

ЗА ОПІКУ Й ПОВНУ ПОСВЯТИ ПОМІЧ ПІД ЧАС НЕДУГИ Й У ПОСЛІДНІЙ ХВИЛИНІ ЖИТТЯ НАШОГО ДОРОГОГО МУЖА Й БАТЬКА

БЛ. П. ІНЖ. ІВАНА МАРКОВСЬКОГО.

ХАЙ ВСЕВИШНІЙ СТОКРАТНО НАГОРОДИТЬ.

КАРОЛИНА МАРКОВСЬКА й РОДИНА

Увага! ОбВУА! Увага!

ЗАКЛИК

Закликаємо Відділи ОбВУА: Ню Йорк, Нюарк і Аллентавн, а по змозі також інші, прийняти зорганізовану участь з ПРАПОРАМИ у всенародній урочистості, яка відбудеться з приводу

Посвячення Хреста-Пам'ятника

БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ НА УКРАЇНСЬКОМУ ПРАВОСЛАВНОМУ ЦВИНТАРІ СВ. АНДРЕЯ

у Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

в неділю, 13-го червня 1971 року

Слід прибути в темних одягах, комбатантських шапках і при орденах.

Збірка всіх Побратимів з ОбВУА під проводом сот. І. Козака біля Церкви-Пам'ятника о год. 9:30 ранку.

ГОЛОВНА УПРАВА ОбВУА

ТАБОРИ ЮНАЦТВА СУМА В 1971 РОЦІ

1. Оселя СУМА в Елленвіл, Н. Й.
- а) Виховно-відпочинковий табір для молодшого і старшого юнацтва — 3 тижні: від 3 до 24 липня. (1-ша тура).
- б) Виховно-відпочинковий табір для молодшого і старшого юнацтва — 3 тижні: від 25 липня до 14 серпня. (2-га тура)
- в) Відпочинковий табір для молодшого юнацтва — 2 тижні: від 15 до 28 серпня. (3-тя тура).
- г) Вишкільний табір для кандидатів на впорядників 1-го і 2-го ступеня та виховників 1-го ступеня — 3 тижні: від 15 серпня до 4 вересня. (4-та тура).

Адреса: Ukrainian American Youth Ass'n, Inc. 315 East 10th Street, New York, N.Y. 10009

2. Оселя СУМА в Барабу, Вісконсин
- а) Виховно-відпочинковий табір для молодших і старших ЮНАКІВ — 3 тижні: від 3 до 24 липня. (1-ша тура).
- б) Виховно-відпочинковий табір для молодших і старших ЮНАЧОК — 3 тижні: від 24 липня до 14 серпня. (2-га тура).

Адреса: Ukrainian American Youth Ass'n, Inc. 2457 W. Chicago Avenue, Chicago, Ill. 60622

3. Оселя СУМА „Київ", Дітройт, Мішіґен

Виховно-відпочинковий табір для молодшого і старшого юнацтва — 2 тижні: від 11 до 25 липня.

Адреса: Ukrainian American Youth Ass'n, Inc. 9740 Conant Avenue, Detroit, Mich. 48212

4. Оселя СУМА „Холодний Яр", Боффало, Н. Й.

Виховно-відпочинковий табір для молодшого і старшого юнацтва — 4 тижні: від 11-го липня до 8 серпня.

Адреса: Ukrainian American Youth Ass'n, Inc. 1492 Clifford Avenue, Rochester, N.Y. 14621

5. Оселя СУМА „Хортиця", Клівленд, Огайо

Виховно-відпочинковий табір для молодшого і старшого Юнацтва — 3 тижні: від 4 до 24 липня.

Адреса: Mr. D. Holowackyj 2333 E. 31st Street, Lorain, Ohio 44055

Записи до всіх поданих вгорі таборів переводять Управи Осередків і Булави Відділів Юнацтва СУМА на місцях.

За докладнішими інформаціями в справі поодиноких таборів належить звертатися на подані адреси.

Звертаємо увагу всім Управам Осередків, Булавам Відділів Юнацтва і всім ВШановним батькам Юнацтва СУМА, що кожний юнак і юначка СУМА є зобов'язані кожного року відбути приписані Правильником табори.

Табори Юнацтва СУМА дають належну опіку, виховання, вишкіл, дозвілля і розвагу серед природи. Тому кличемо все зорганізоване Юнацтво СУМА до цьогорічних таборів.

ГОЛОВНА УПРАВА СУМА

Ділимося сумною вісткою з Приятелями, Знайомими і Односельчанами, що несподівано відійшов у Вічність

бл. п. МИХАЙЛО МИКОЛАЙОВСЬКИЙ

народжений 17 березня 1920 року в с. Воля Коблянська, біля Самбора, Україна.

ПОХОРОН відбудеться в Чикаго, Ілл. в суботу, 5-го червня 1971 р. з похоронного заведення Музика і Син.

В глибокому смутку залишені:

БРАТ і ТРИ СЕСТРИ в Україні

ДВОЮРІДНА СЕСТРА і ШВАГЕР в Чикаго

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ Дорогої і Незабутньої нам

бл. п. НАТАЛІЇ НАЛИСНИК

вдові по бл. п. ЮЛІЯНОВІ НАЛИСНИКОВІ, сотникові УСС і УГА та адвокатові

буде відслужена

СВЯТА ЛІТУРГІЯ І ПАНАХИДА ЗА СПОКІЙ ЇЇ ДУШІ

в суботу, 12-го червня 1971 року

о год. 7:20 ранку в Церкві СВ. ЮРА при 7-ій вулиці в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

ПРИЯТЕЛЬКИ

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. ІРИНИ ОКСАНИ ДУРБАК

складаємо 60.00 долярів на Фонд Виховання Українських Священиків на руки Верховного Архиєпископа Кардинала Иосифа Сліпого.

Анна і Прокіп МАТІЙЦІВ
Таня і Стефан ВИННИЧЕНКО
Лярися і Олег ЕЛІЯШЕВСЬКИЙ

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА-ХРЕСТА БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ Й ДЕРЖАВНІСТЬ УКРАЇНИ

що відбудеться в неділю, 13-го червня 1971 р. на Українському Православному Цвинтарі

В С. БАВНД БРУКУ, Н. ДЖ.

Год. 10-та ранку — **Соборна Архиєрейська Служба Божа.**

Год. 11:45 ранку — **Похід від Церкви-Пам'ятника до Пам'ятника-Хреста**, в якому, поза Духовенством, візьмуть участь члени укр. військових організацій та організацій молоді — Пласт, ОДУМ, СУМА і УНЛіги.

Год. 12:15 по пол. — **Відслонення Пам'ятника** найстаршим старшиною Армії Укр. Нар. Республіки генералом П. Шандруком. Складання вінків перед пам'ятником.

Год. 12:30 по пол. — **Панахида за душі поляглих у боротьбі за волю й державність України та посвячення пам'ятника Владикою Архиєпископом Мстиславом.**

Год. 1-ша по пол. — **Український державний гимн і дефіляда прапорів перед пам'ятником.** Зчерги — промови представників військових формацій та організацій української молоді.

По докладніші інформації звертатись до Консисторії в С. Бавнд Бруку. Телефон: (201) 356-0090.

КОНСИСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ в США

У глибокому смутку повідомляємо все Українське Громадянство, що в середу, 2-го червня 1971 року помер в Торонті, Канада, ненадійно на розрив серця

св. п.

пл. сен. АНДРІЙ РОМАН ФАЙҐЕЛЬ

Член 3-го Куреня УПС „Лісові Чорти",

народжений 12-го грудня 1903 р. в Новиці, пов. Калуш, Україна, зразковий пластовий і громадський діяч колись на Рідних Землях, і потім на еміграції в Західній Европі, а від 1950 р. в Торонті, Канада.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 5-го червня 1971 року з похоронного заведення Кардинал, при вул. Анцетт 92 до української католицької церкви св. о. Миколая при вул. Кайн, а після похоронної відправи в Церкві, на цвинтар Арк Лови в Торонто.

Замість квітів на могилу Покійного, прохаємо складати пожертви на Пластовий Виховний Фонд ім. Дрота.

СТАРШИНИ 3-го КУРЕНЯ УСП і УПС Л. Ч.

Субота, 12-го червня 1971 року
Авдиторія Школи Св. Юра
Оркестра „КОНТИНЕНТАЛЬНА"
Спікає В. СТАРОСОЛЬСЬКИЙ

ОКРУЖНА РАДА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ і СТУДЕНТСЬКА ГРОМАДА в НЮ ЙОРКУ
— влаштовує —

ЗУСТРІЧ ҐРАДУАНТІВ

Презентація Ґрадуантів 7-ма год. веч.
Забава 9:30 вечора
Вступ на Презентацію $4.00, на Забаву $3.00

РІВНОВАГА СИЛ ПЕРЕД ЗАГРОЗОЮ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

шу дезорієнтацію і в нашій суспільно - політичній думці. В тих змінах лежить причина того, що одні готові (принаймні на сторінках нашої преси) воювати з Москвою, а другі зовсім спустилися на дно, та бачать причину нашого національного зла тільки в українських націоналістах, і тому при кожній нагоді лають та ганять тих націоналістів. Тим часом, і одні і другі не є в курсі справи, бо, думаючи перестарілими категоріями, розминаються з дійсністю. Вони думають собі, що самостійність Україні може принести тільки війна. Отже, не здають собі справи з того, що в теперішній війні між світовими потугами ніякої вигри не було б. Увесь нарід України став би жертвою війни і Україна зникла б безповоротно.

Ті, що ще досі думають про війну між ЗСА і Совєтським Союзом, обов'язково повинні познайомитися з книжками на цю тему дорадника президента Ніксона в справі державної безпеки проф. Генрі А. Кіссінґера. Мабуть ніхто інший з авторів на цю тему не аналізує так всебічно і логічно справи війни між ЗСА і Совєтським Союзом, як це робить Кіссінґер. В його книжці „Конечність вибору" (Несессіті ов Чойз), кінець можливости відкритого зудару між ЗСА і Сов. Союзом, в якому американський континент був би ще не зазнав воєнної шкоди, Кіссінґер кладе на час мадярської революції в 1956 р. Але вже й тоді, каже він, Америка не хотіла заплатити і тодішньої ціни.

Також в інших своїх книжках, як „Ядерна зброя і загранична політика", „Проблеми державної безпеки" та „Американська загранична політика", проф. Кіссінґер уважає ядерну війну за самогубство для обох сторін. Не зважаючи на це озброєння країни він уважає за конечне, бо покищо, тільки озброєнням можна відстрашити противну потугу від несподіваного нападу. Будучи в стані такої чутливої готовости до війни, обидві потуги зберігатимуть мир навіть в таких конфліктах, як кубинська криза, арабсько-жидівські спори і т. п.

Ось такий то вигляд на взаємини між теперішніми великодержавами доводить частину нашого громадянства до безнадійности. Вони починають уважати українську визвольну справу за безнадійну. Мовляв, де ж там Україна може протиставитись такій потузі, як Росія.

І справді, справа виглядала б безнадійною, якщо вона була б такою, якою представляють її московські кореспонденти та американські теоретики, які беруть під увагу лише інтереси тих, кому служать. Може було б так, як вони думають, якщо світ починався б і кінчився б Америкою і Росією.

На щастя, так воно не є, і це так переконливо потверджує нам автор другої із згаданої серії статтей — бувший британський міністер оборони Деніс Гілі. У його статті „Зміна рівноваги сил" Гілі каже, що вже появляються сили, які в короткому часі порушать ту рівновагу, і то незалежно від того, що ЗСА з Совєтським Союзом вже виробили техніку вдержування того балянсу навіть засобами підбурювання деяких країн до конфліктів між собою. Це роблять великодержави з метою протидіяти зродженню третьої сили, яка могла б зробити прикру несподіванку котрійсь із них. Гілі передбачує те, що не тільки Китай, але в короткому часі також Японія стане мілітарною потугою. Закінчивши з розвитком промислу для добробуту, вона переключить той промисл для мілітарних цілей. Від закінчення війни до 1965 р., імпортуючи вугілля і залізо 64 і 88% відносно, у пересічній віддалі 5,500 миль, Японія розбудувала третю найпотужнішу залізну індустрію в цілому світі. Гілі каже, що тим шаленим ростом Японії найбільше стурбовані в Москві. На цьому місці хочемо зауважити, що Осипов у згаданій (першій із серії) статті кепкує собі з німецького і японського економічного чуда та каже, що мілітарно Японія є „дуже, дуже слабенькою".

Деніс Гілі каже, що як Америка, так і Совєтський Союз, помимо своїх сильних мілітарних машин, мають поважні внутрішні слабості. Навіть В'єтнам, каже він, свідчить про слабість не тільки Америки, але також свідчить про слабість Совєтського Союзу. Ця думка Гілі може бути оспорюваною, бо навіть згаданий проф. Морґентау у своїй статті в квартальнику „Форейн Афферс" твердить, що Америка не виграє війни у В'єтнамі тільки тому, що того не бажає Совєтський Союз.

Та для нас найважливішим є твердження Гілі про слабість, яку він бачить у совєтській імперії. Тієї недуги чомусь не хочуть бачити премудрі американські дорадники з кабінетними теоріями, а Гілі бачить зріст націоналізму серед поневолених народів Сов. Союзу. Він бачить домагання тих народів національних прав і незалежности.

Читаємо полемічний есей з України „Серед снігів" і бачимо, як грубо помиляються такі теоретики, як проф. Кіссінґер, що виключає зі своєї стратегії та ігнорує одиноку успішну силу проти московської імперії — поневолені народи, проти яких Москва не може виступити з атомовою зброєю.

На жаль, мусимо ствердити дуже прикре явище, а саме, що навіть серед нашої спільноти з'явилися такі, які замість бачити причину зла в московському нелюдському шовінізмі, вони ганьблять та лають український націоналізм і, запозичивши в американських теоретиків закид емоційности, закидують ту емоційність кожному, хто обстоює право українського народу на незалежність.

Тому дозволимо собі навести те, що каже про емоційність автор есею „Серед снігів":

„Рим оновили християни. Що ж дало силу неписьменному християнинові з його наївними проповідями перемогти римського філософа, обтяженого вантажем грецької і догрецької мудрости? Може християнський проповідник знав щось таке, чого не знав римський філософ? Ні, справа не в цьому. Філософ знав більше, ніж християнський проповідник. І взагалі: суттєва різниця не в тім, що один знає, а другий не знає. Суть — у градусі емоційности, з якою людина ставиться до тієї чи іншої істини. Один просто знає це. Другий живе цим. Для одного дана істина є просто інформацією, знанням. Для другого — откровенієм, без якого життя втрачає сенс".

В іншому місці есею сказано: „Реалісти" на Україні ніколи не були українцями — вони неминуче ставали малоросами. Біймося, як вогню „реаліста", коли хочемо бути українцями!"

В іншому місці есею сказано, що Україна показала унікальний приклад сили, що інші народи на нашому місці вже давно зникли б.

На жаль тут, на еміґрації, завелися „реалісти", яким не стає відваги спитати, парафразувати Осипова: „Який міжнародний авторитет дав право москалям панувати над Україною, і який авторитет позбавив українців права бути господарями на своїй землі?" А ми таки віримо в те, що в світі настануть більш справедливі сили, які визнають за нашим народом право на незалежність. Тому загроза силам, які не визнають за нами того права, нас не турбує.

„КОМЕТА" ДОВКОЛА ЕВРОПИ

Київська преса з кінця травня сповістила, що з Ялти випливло 28 травня судно на крилах, „Комета-М". Цей чималого розміру теплохід на повітряній „подушці", що пливе майже над водою, вперше в історії суден такого типу пропливе від берегів України через Чорне, Середземне, Північне й Балтицьке моря, а потім вздовж берега Атлянтичного океану аж до Фінляндії, де має причалити в столичному місті Гельсінкі.